

**Uchwała Nr III/9/18
Rady Gminy Oświęcim**

z dnia 5 grudnia 2018 r.

**w sprawie: uchwalenia Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy
w rodzinie dla Gminy Oświęcim na lata 2019-2023.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt.15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz.U. 2018.994 z późn. zm.), art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2015.1390), art. 4¹ ust.1 pkt. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2018.2137) **Rada Gminy Oświęcim postanawia :**

§ 1

Uchwalić Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Oświęcim na lata 2019-2023 zwany dalej Programem, którego treść stanowi Załącznik nr 1 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Integralną część Programu stanowi diagnoza przemocy domowej w Gminie Oświęcim.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Oświęcim.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i obowiązuje od 01 stycznia 2019 r.

Przewodnicząca Rady Gminy

Bernardyna Bryzek

Załącznik do uchwały Nr III/9/18
Rady Gminy Oświęcim
z dnia 5 grudnia 2018 r.

**Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie dla Gminy Oświęcim
na lata 2019 -2023**

I. Diagnoza zjawiska przemocy w gminie Oświęcim.

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą” (art. 2 pkt. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie).

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej należy do podstawowych zadań samorządu gminnego. Zgodnie z art. 6. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Gmina Oświęcim jest gminą wiejską obejmującą 13 sołectw położonych wokół centralnie usytuowanego miasta Oświęcimia. Specyficzne położenie i brak swoistego centrum gminy utrudnia mieszkańcom dostęp do urzędów, placówek oświatowych, przychodni itp.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku gminę zamieszkiwało 18.415 mieszkańców.

W gminie od wielu lat prowadzone są działania mające na celu pomoc ofiarom przemocy - ich realizatorem jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu. Prowadzone są również działania ze sprawcami przemocy.

Praca z rodziną z problemem przemocy regulowana jest przez szereg aktów prawnych, w tym także lokalnych. Szczególne zadanie wyznaczono zespołom interdyscyplinarnym powoływanym w celu diagnozowania problemu przemocy w rodzinie, podejmowania działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym.

Rada Gminy Oświęcim dnia 27 października 2010 roku uchwałą nr LI/399/10 określiła tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Na jej podstawie Wójt Gminy Oświęcim 10 lutego 2011 roku zarządzeniem nr 6/2011 powołał Zespół interdyscyplinarny dla Gminy Oświęcim na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, policji, służby zdrowia, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, sądu, Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej, organizacji pozarządowych – łącznie 21 osób.

Podstawowym narzędziem w pracy Zespołu Interdyscyplinarnego jest Niebieska Karta, która w znaczącym stopniu obrazuje skalę zjawiska.

Tabela 1: Liczba założonych Niebieskich Kart

L.p.	Rok	Liczba założonych Niebieskich Kart
1.	2015	28
2.	2016	22

3.	2017	29
----	------	----

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Tabela 2: Rodziny objęte pomocą w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty

L.p.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba dzieci w rodzinach
1.	2015	41	136	41
2.	2016	31	118	40
3.	2017	40	123	43

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Tabela 3: Liczba założonych Niebieskich Kart w poszczególnych sołectwach

L.p.	Sołectwo	2015 rok	2016 rok	2017rok
1.	Babice	4	0	1
2.	Broszkowice	2	0	0
3.	Brzezinka	2	2	5
4.	Dwory Drugie	0	1	0
5.	Grojec	9	3	4
6.	Harmężę	2	1	1
7.	Łazy	0	2	1
8.	Pławy	0	0	1
9.	Poręba Wielka	2	3	6
10.	Rajsko	3	2	5
11.	Stawy Monowskie	0	1	0
12.	Włosienica	3	1	0
13.	Zaborze	1	6	2
	RAZEM	28	22	29

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Przemoc domowa jest także jednym z kryteriów uzasadniających udzielenie pomocy społecznej. Praca socjalna z rodzinami dotkniętymi problemem przemocy wymaga ścisłej współpracy wielu instytucji: ośrodków pomocy społecznej, policji, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, placówek oświatowych, sądów, prokuratury, służb medycznych, organizacji pozarządowych i innych.

Tabela 4: Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w których występuje problem przemocy domowej

L.p.	Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	2015	41	136
2.	2016	42	122
3.	2017	49	155

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Tabela 5: Liczba ofiar przemocy objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu wg Niebieskich Kart

L.p.	Rok	Liczba ofiar przemocy
1.	2015	37
2.	2016	46
3.	2017	92

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Udzielanie pomocy jest procesem długofalowym, a jej efektywność zależy w dużej mierze od zaplecza instytucjonalnego. Przemoc uruchamia bowiem szczególne procesy psychiczne zarówno u sprawców jak i ofiar między którymi dochodzi do specyficznej relacji zależności. Jest ona działaniem, którego skutki pośrednie mogą być odczuwalne po wielu latach. Dlatego należy szczególną uwagę zwrócić na psychologiczne wsparcie ofiar oraz pracę ze sprawcami przemocy.

Tabela 6: Liczba sprawców przemocy objętych pomocą Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu wg Niebieskich Kart

L.p.	Rok	Liczba sprawców przemocy
1.	2015	26
2.	2016	36
3.	2017	42

Źródło : Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, Grojec 2018

Tabela 7: Liczba spraw dozorowanych prowadzonych wobec sprawców przemocy domowej

L.p.	Rok	Powiat Oświęcimski	Gmina Oświęcim
1.	2015	154	21
2.	2016	141	21
3.	2017	140	16

Źródło : Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, Oświęcim 2018r

Tabela 8 : Liczba wszczętych postępowań w związku z zawiadomieniem o znęcaniu, groźbami karalnymi

L.p.	Rok	Powiat Oświęcimski
1.	2015	135
2.	2016	114
3.	2017	110

Źródło : Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu, Oświęcim 2018r

Praca ze sprawcą to przede wszystkim wsparcie terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, poradnictwo w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi itp.

Tabela 9: Liczba sprawców przemocy skierowanych przez sąd na grupę korekcyjno –edukacyjną

L.p.	Rok	Powiat Oświęcimski	Gmina Oświęcim
1.	2015	5	4
2.	2016	8	4
3.	2017	11	4

Źródło : Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, Oświęcim 2018r

Wobec osób skazanych wyrokiem Sądu stosowane są środki probacyjne w postaci dozoru kuratorskiego, a także kierowanie na terapię.

Źródłem przemocy jest często alkohol, pod jego wpływem sprawcy stają się agresywni, awanturniczy i nieprzewidywalni. Często zapobieganie przemocy jest ściśle związane z rozwiązaniem problemu nadużywania alkoholu i narkotyków. Problemy alkoholowe oznaczają różnorodne zagrożenia oraz negatywne zjawiska związane z nadużywaniem alkoholu i chorobą alkoholową. Prowadzą one do degradacji duchowej, społecznej i ekonomicznej poszczególnych osób, rodzin i całych społeczności.

Nierozłącznie alkoholizmowi towarzyszy **współzależnienie**, które jest dysfunkcją całej rodziny. Jest to forma przystosowania się do życia w rodzinie alkoholowej. Cechą charakterystyczną osób współzależnionych jest ich naiwne przekonanie o możliwości wywierania wpływu na osobę uzależnioną, poddawanie się rytmowi jego picia oraz przejmowania odpowiedzialności za jego picie, pomaganie i nadopiekuńczość, tolerancja jego patologicznych zachowań.

Tabela 10: Liczba sprawców przemocy skierowanych przez sąd na terapię odwykową

L.p.	Rok	Terapia przeciwalkoholowa	
		Powiat Oświęcimski	Gmina Oświęcim
1.	2015	18	7
2.	2016	17	7
3.	2017	26	5

Źródło : Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Sądu Rejonowego w Oświęcimiu, Oświęcim 2018r.

Wobec osób skazanych wyrokiem Sądu stosowane są środki probacyjne w postaci dozoru kuratorskiego, a także kierowanie na terapię.

Tabela 11: Statystyka pracy Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

L.p.	Opis	2015r.	2016r.	2017r.
1.	Liczba zgłoszeń osób z problemem alkoholowym	47	43	41
2.	Liczba spraw skierowanych do sądu o przymusowe	7	15	5

	leczenie odwykowe			
3.	Liczba osób, które podjęły współpracę	42	36	35
4.	Liczba zgłoszeń do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przemocy w rodzinie	0	1	2

Źródło: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przy UG Oświęcim 2018r.

W celu zabezpieczenia bezpieczeństwa członkom poszkodowanych rodzin podejmuje się działania prewencyjne i profilaktyczne mające na celu zabezpieczenia ofiar, szczególnie dzieci.

Tabela 12: Liczba interwencji domowych policji gdzie wystąpiła przemoc

L.p.	Rok	Powiat Oświęcimski	Rejon podległy KPP Oświęcim (w tym Gmina Oświęcim)
1.	2014	3212	1588
2.	2015	12464	Brak danych
3.	2016	14724	Brak danych
4.	2017	2842	1526

Źródło : Komenda Powiatowa Policji w Oświęcimiu, Oświęcim 2018r.

W pracy z rodzinami z problemem przemocy domowej najistotniejsza jest jej interdyscyplinarność. Dzięki powstaniu zespołów interdyscyplinarnych zagadnieniem przeciwdziałania przemocy domowej zajmuje się nie tylko policja, prokuratura i sąd ale także pomoc społeczna, oświata, służba zdrowia i wiele innych instytucji.

Tabela 13 Liczba sygnałów o rodzinach z podejrzeniem występowania przemocy domowej w placówkach oświatowych.

LP	Placówka	2015	2016	2017
1.	S.P w Grojcu	0	0	2
2.	S.P w Brzezince	0	0	0
3.	S.P w Porębie Wielkiej	0	0	1
4.	S.P we Włosienicy	1	1	0
5.	S.P w Babicach	0	0	0
6.	Zespół Szk. - P. w Harmężach	0	0	0
7.	S.P. w Rajsku	0	1	1
8.	S.P. w Zaborzu	1	1	0
9.	RAZEM	2	3	4

Źródło: szkoły podstawowe i gimnazjalne, przedszkola Gminy Oświęcim 2018r.

Wnioski z diagnozy przemocy domowej

1. Z przedstawionych danych wynika, że liczba środowisk dotkniętych przemocą domową objętych pomocą Zespołu Interdyscyplinarnego na terenie gminy Oświęcim nie przekracza 1% populacji.
2. Liczba zakładanych Niebieskich Kart w ostatnim roku wzrosła, ponadto postępowania z lat poprzednich są niejednokrotnie kontynuowane w latach kolejnych. Na dzień dzisiejszy trudno oceniać tendencję wzrostową lub spadkową zjawiska.
3. Liczba rodzin objętych procedurą, korzystających z pomocy społecznej do 2016r. utrzymywała się na stałym poziomie, natomiast w 2017r. uległa wzrostowi.
4. Ilość ofiar przemocy objętych pomocą w 2017r. uległa znacznemu wzrostowi w stosunku do lat poprzedni na co wpływ mogły mieć stale prowadzone przez GOPS, placówki oświatowe itp. akcje informacyjne..
5. Liczba sprawców przemocy, z którymi pracuje GOPS od 2015r. systematycznie wzrasta.
6. Liczba spraw dozorowanych prowadzonych wobec sprawców przemocy domowej oraz ilość postępowań wszczętych w związku z zawiadomieniem o znęcaniu i groźbach karalnych nieznacznie spada.
7. Liczba osób z problemem alkoholowym w poszczególnych latach utrzymywała się na zbliżonym poziomie, natomiast znacznie zmalała liczba spraw skierowanych do Sądu o przymusowe leczenie. Wzrosła również liczba zgłoszeń do GKRPA o problemie przemocy.

II. Adresaci Programu

Adresatami Programu są mieszkańcy Gminy Oświęcim dotknięci problemem przemocy domowej, a także cała społeczność gminy.

III Cele Programu :

Cel 1 Zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia ofiarom przemocy domowej.

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy/ Partnerzy
1.	Zapewnienie schronienia i pomocy ofiarom przemocy	1.1 Nawiązanie ścisłej współpracy z instytucjami zapewniającymi schronienie ofiarom przemocy 1.2 Przyznawanie zasiłków celowych i specjalnych celowych 1.3 Zapewnienie miejsca schronienia osobie pokrzywdzonej w mieszkaniu chronionym 1.4 Współpraca instytucji pomocowych w ramach prowadzonych procedur Niebieskich Kart	Realizatorzy: Gminny Ośrodek pomocy Społecznej w Oświęcimiu Zespół Interdyscyplinarny
2.	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego ofiarom przemocy	II.1 Praca socjalna. II.2 Organizacja poradnictwa psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego, prawnego dla ofiar. II.3 Współpraca interdyscyplinarna w celu pomocy ofiarom przemocy	Realizatorzy: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny, Partnerzy: Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej,
3.	Łagodzenie następstw zjawiska przemocy domowej	3.1 Organizacja grup wsparcia dla ofiar przemocy 3.2 Organizacja konsultacji dla sprawców przemocy (w miarę potrzeb) 3.3 Organizacja wsparcia psychologicznego, terapeutyczno-pedagogicznego dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej	Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu Pełnomocnik Wójta d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Zespół Interdyscyplinarny Partnerzy Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej

Cel 2: Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Oświęcim

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	1.1 Zbieranie i analiza informacji dotyczących występowania aktów przemocy	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Pełnomocnik Wójta ds. Rozw. Probl. Alkoholowych Placówki oświatowe gminy Komenda Powiatowa Policji Inne jednostki działające w sferze przeciwdziałania przemocy

Cel 3 : Poprawa współpracy i skuteczności działań służb zobowiązanych do przeciwdziałania przemocy w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy/Partnerzy

1.	Zintegrowanie działań w celu zapobiegania i przeciwdziałania przemocy domowej zjawisku	<p>1.1. Powoływanie Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych</p> <p>1.2. Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku;</p> <p>1.3. Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;</p> <p>1.4. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;</p> <p>1.5. Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	Realizatorzy Zespół Interdyscyplinarny Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu
2.	Podnoszenie kwalifikacji kadry pomocowej	<p>2.1. Szkolenie pracowników jednostek organizacyjnych gminy i zespołu interdyscyplinarnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</p> <p>2.2. Wdrożenie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i osobami stosującymi przemoc w formie Koleżeńskiej Grupy Wsparcia</p>	<p>Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu Zespół Interdyscyplinarny Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Pełnomocnik Wójta d/s Rozw.Probl.Alkoholowych Placówki oświatowe gminy</p> <p>Partnerzy Komenda Powiatowa Policji Inne jednostki działające w sferze przeciwdziałania przemocy</p> <p>Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Oświęcimiu Partnerzy Ośrodki Pomocy Społecznej powiatu oświęcimskiego</p>
3.	Stworzenie bazy danych dotyczących możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym	3.1. Zebranie informacji n/t instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy z terenu gminy, powiatu i województwa	Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Zespół Interdyscyplinarny

Cel 4 Podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej na zjawiska związane z przemocą w rodzinie

L.p.	Zadanie	Działanie	Realizatorzy/Partnerzy
1.	Edukacja społeczności lokalnej Gminy Oświęcim.	1.1 Akcja informacyjna w mediach lokalnych, stronie internetowej, tablicach informacyjnych 1.2 Organizacja konferencji tematycznych 1.3 Dystrybucja plakatów, ulotek, informatorów 1.4 Prelekcje dla mieszkańców Gminy Oświęcim	Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe Partnerzy: Urząd Gminy Gminna Biblioteka Publiczna Parafie Katolickie
2.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami przemocy	2.1. Organizowanie w placówkach oświatowych prelekcji, zajęć warsztatowych, pogadek w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania przemocy	Realizatorzy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Pełnomocnik Wójta d/s Rozwiązywania Problemów Alkoholowych placówki oświatowe

IV. Sposoby realizacji Programu

1. Koordynatorem Programu jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Oświęcimiu, do którego zadań należy realizacja, monitorowanie i ewaluacja Programu oraz prowadzenie sprawozdawczości dotyczącej realizacji Programu.
2. Koordynator zdaje Radzie Gminy Oświęcim sprawozdanie z realizacji nałożonego zadania do 30 kwietnia każdego roku za rok poprzedni.

V. Finansowanie Programu

Środki na realizację programu będą rokrocznie zabezpieczane w budżecie Gminy Oświęcim w ramach jej możliwości finansowych.

VI. Ewaluacja Programu

Weryfikacja Programu będzie prowadzona corocznie do dnia 30 kwietnia za rok poprzedni według m.in. niżej wymienionych wskaźników :

- a/ ilość rodzin- w tym dzieci -objętych pomocą w ramach procedury NK
- b/ liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy
- c/ ilość działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy
- d/ liczba spotkań zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych
- e/ ilość uczestników grup wsparcia

Przewodnicząca Rady Gminy

Bernardyna Bryzek